

Porin Oluttehtaan komea kukoistus ja vastentahtoinen kuolema

Pekka Laine

Porin Oluttehdas tunnettiin monella nimellä. Se oli pisimpään Suomessa jatkuvasti samalla paikalla toiminut olutpanimo. Sen edeltäjä aloitti jo v. 1853, ja toiminta loppui vasta v. 2009. Samalla paikalla panimo toimi 155 vuotta, sillä 1. toimintavuotenaan se ei vielä sijainnut Valtakadulla.

Kaksi vuotta Porin suuren palon jälkeen liikemiehet Anton Björnberg, K. J. Lönegren ja Isaak Karström aloittivat panimotoiminnan v. 1854 nimellä *Bayerska Bryggeriet*. Se perustettiin Valtakadulle kiinteistöön, joka oli rakennettu v. 1812 sokeritehtaaksi ja jossa panimo sijaitsi vuoteen 2009 asti. V. 1898 panimo yhdistyi kauppias Gustav Adolf Bäckmanin panimoon, joka oli ollut toiminnassa vuodesta 1853. Uudeksi nimeksi tuli *Bäckmans Ölbryggeri Ab – Bäckmanin Olutpanimo Oy*.

1920-luvulla tamperelainen konsuli Sulo Salmelin tuli uudeksi omistajaksi. Hän omisti Pyynikin oluttehtaan Tampereella. V. 1928 Bäckmanin Olutpanimo ja Satakunnan Mallasjuoma yhdistettiin. Nimeksi tuli *Porin Oluttehdas Oy*. Seuraavana vuonna aloitettiin kuuluisan Karhu-oluen pano Porissa.

Suomalaisten panimoiden edelläkävijä

Vuosina 1940–1959 Porin Oluttehdas kuului *Pyynikin oluttehtaaseen*. Pyynikin oluttehdasta johtanut Rosa Salmelin luovutti panimon pojalleen M. Erik Salmelinille v. 1959. Silloin Porin Oluttehtaasta tehtiin taas itsenäinen yhtiö.

Pohjoismaiden vanhin panimo, keravalainen *Sinebrychoff* osti Porin Oluttehtaan v. 1972. Tanskalainen, monikansallinen *Carlsberg*, joka on maailman 4:nneksi suurin panimokonserni, osti Sinebrychoffin v. 1997. Sinebrychoff päätti lopettaa Porin Oluttehtaan toiminnan syyskuussa 2009.

Porin Oluttehtaan merkittävin tuote oli Karhu-olut. Sen lisäksi panimo valmisti virvoitusjuomia sekä lisenssillä Pepsiä ja Jaffaa. Porin Oluttehdas teki suomalaista oluthistoriaa v. 1969, kun se toi 1. panimona markkinoille tölkkioluet. Porin Oluttehdas myös aavisti Pori Jazzin merkittävyyden heti alkuvuonna 1966 ja olikin 1. vuosina jazzien ainoa kaupallinen sponsori. Oluttehdas muun muassa antoi Pori Jazzille kuorma-auton ja kuljettajan käyttöön.

Alkuperäinen rakennus tuhottiin v. 2015

V. 2007 Sinebrychoff päätti siirtää Karhu-oluen pullotuksen Keravalle. Olut valmistettiin edelleen Porissa, josta se kuljetettiin kuorma-autoilla Keravalle. Kahden vuoden päästä oluen valmistuskin päätettiin lopettaa.

Porin Oluttehtaan pelastamiseksi syntyi kansalaisliike, joka julisti Sinebrychoffin tuotteet boikottiin, kunnes lakkautuspäätös pyörrettäisiin. Kansalaisliikkeen puheenjohtaja Aki Nummelin vieraili Keravalla ja kaatoi Sinebrychoffin juomia viemäriin. "Porissa ei aleta keravalaisista Karhua juomaan", hän kertoi Keski-Uusimaa-lehdessä ja jatkoi: "Kasvoton globaali markkinatalous tässä jyrää taas paikallisuuden."

Porin kaupunki paheksui myös lopettamispäätöstä. Se katsoi tehneensä "vuosikymmenien kuluessa raskaita kaupunkikuvaan vaikuttaneita päätöksiä turvatakseen panimon toimintamahdollisuudet". Porilaisten ja Porin kaupungin vetoomukset eivät kuitenkaan auttaneet, ja tehtaan toiminta päättyi syyskuussa 2009.

Alkuperäinen Porin Oluttehtaan rakennus, jonka seinällä luki "Bayerska Bryggeriet 1853", koki kohtalonsa perjantaina 29.5.2015. Porilainen Rauno Korhonen oli paikalla kuvaamassa purkutöitä. "Pöly ja meteli oli paikka paikoin melkoinen. Pölyä oli niin paljon, ettei Annankatu taustalla näkynyt kunnolla", hän kertoi Satakunnan Kansalle.

Porin kaupunki kaavailee Porin Oluttehtaan tontille asuinkiinteistöjä ja torimaista aukiota.

Karhu-oluen kuolemattomia sloganeita

"Minä vahdin täällä."

"Vähempikin riittää."

"Kesyttämätön karhu – lajinsa vahvin"

"Karhu on täyttä olutta."

Aina vain vahvempaa Karhua

Alkuperäinen Karhu lanseerattiin v. 1929. Se oli ykkösolutta, jossa oli **2,5 %** alkoholia. Kolmoskarhua alettiin myydä paikallisesti v. 1961 (**4,6 %**) ja valtakunnallisesti vasta v. 1991. Karhun A-olut (**5,3 %**) tuli markkinoille 1980-luvulla ja Karhu Tosivahva (**8,0 %**) keväällä 1999.

Vanhat tuotteet eivät ole kuolleet

Porin Oluttehtaan tölkit ja pullot kiinnostavat keräilijöitä vieläkin. Vai mitä sanot tästä ilmoituksesta Suomi24-palstalla: "Keräilijä ostaa vanhoja Porin Oluttehtaan Yhdysolut- ja Karhu oluttölkit. Myös mainos ja testitölkit kiinnostaa"? Ja vastauksena: "Minulla olisi Porin Oluttehdas Oy:n Joulukalja 5l pullo alkuperäisessä Tähti 360 puulaatikossa. Etiketti tallella, kaikki ehjänä."